

Liite 1. Tietosuojan keskeiset käsitteet

Anonymisointi ja pseudonymisointi

- Anonymisointi tarkoittaa henkilötietojen käsittelemistä siten, että henkilötietoja ei voida enää yhdistää tiettyyn henkilöön edes lisätietoja käyttämällä. Anonymisoidun tiedon käsittely (esim. tilastoinnissa) ei ole henkilötietojen käsittelyä eikä tietosuojasetuksen soveltamisalan piirissä.
- Pseudonymisointi tarkoittaa henkilötietojen käsittelemistä siten, ettei henkilötietoja voida enää yhdistää tiettyyn henkilöön ilman lisätietoja. Lisätiedot säilytetään erillään henkilötiedoista. Pseudonymisoidut tiedot ovat edelleen henkilötietoja ja tietosuojasetusta sovelletaan niiden käsittelyyn.

Henkilötieto

- Henkilötiedolla tarkoitetaan kaikkea tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan henkilöön sisältönsä, merkityksensä tai vaikutuksensa vuoksi liittyvää informaatiota. Niitä ovat mm. henkilön nimi, osoite henkilötunnus, sähköpostiosoite, terveystiedot, yksityiselämän tiedot. Ja henkilö on tunnistettavissa myös silloin kun käsitellään tietoja joista ei suoraan käy ilmi ketä ne koskevat, mutta jotka ovat yhdistettävissä henkilöön muualta saatavan tiedon kautta.

Erityiset henkilötietoryhmät

- EU:n yleisessä tietosuojasetuksessa on lueteltu erityiset henkilötietoryhmät, joiden käsittely on lähtökohtaisesti kielletty. Näitä tietoja ovat mm. uskonnollinen tai filosofinen vakaumus, rotu tai etninen alkuperä, poliittiset mielipiteet, ammattiliiton jäsenyys sekä ihmisen seksuaalista käyttäytymistä ja suuntautumista koskevat tiedot.

Henkilötietojen käsittely

- Henkilötietojen käsittely tarkoittaa mm. tietojen keräämistä, tallentamista, järjestämistä, säilyttämistä, muokkaamista tai muuttamista hakua, katselua, kyselyä, käyttöä, tietojen luovuttamista siirtämällä tai asettamalla ne muutoin saataville. Tietojen yhteensovittamista tai yhdistämistä, rajoittamista, poistamista ja tuhoamista. Henkilötietoja käsitellään automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tai manuaalisesti.

Osoitusvelvollisuus

- Rekisterinpitäjän on pystyttävä osoittamaan, että tietosuojaperiaatteita noudatetaan.

Rekisteri/henkilörekisteri

- Seurakunta kerää henkilötietoja eri rekistereihin tietojen käyttötarkoitusten mukaan ja tiedot niihin on kerätty vain kyseistä käyttötarkoitusta varten. Rekisterillä tarkoitetaan mitä tahansa henkilötietoja sisältävää tietojoukkoa, josta tiedot on saatavilla tietyin perustein. Rekistereitä on sekä sähköisessä, että paperillekin tallennetussa muodossa.

Rekisterinpitäjä

- Kirkossa rekisterinpitäjiä ovat seurakunnat, seurakuntayhtymät, tuomiokapitulit ja Kirkkohallitus. Rekisterinpitäjä määrittelee henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja keinot sekä vastaa siitä, että rekisteritoiminnot suunnitellaan ja toteutetaan säännösten ja määräysten mukaisesti.

Rekisteröity

- Rekisteröity tarkoittaa henkilöä, jonka tietoja seurakunnassa käsitellään.

Seloste käsittelytoimista

- Seloste käsittelytoimista on tiivis kuvaus siitä, miten rekisterinpitäjä käsittelee henkilötietoja.

Sisäänrakennettu ja oletusarvioinen tietosuoja

- Sisäänrakennettu ja oletusarvioinen tietosuoja tarkoittaa, että rekisterinpitäjän on otettava tietosuojaperiaatteet huomioon ja sisällytettävä ne kaikkiin henkilötietojen käsittelyn vaiheisiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, mukaan lukein tietojärjestelmien suunnittelu ja kehittäminen.
- Tämän toteuttamiseksi rekisterinpitäjän tulee tehdä tarvittavat tekniset ja organisatoriset toimenpiteet. Näillä tarkoitetaan mm. henkilöstön koulutusta, henkilöstölle annettavia ohjeita ja määräyksiä, salassapitositoumuksia, tilojen valvomista, käytännesääntöjä.

Tietosuoja-asetus ja tietosuojalaki

- EU:n yleinen tietosuoja-asetus tuli sovellettavaksi 25.5.2019. Se on velvoittava säädös, joka tulee ottaa huomioon kaikessa henkilötietojen käsittelyssä.
- Tietosuoja-asetusta täydentää ja täsmentää kansallinen tietosuojalaki, joka tuli voimaan 1.1.2019.

Tietosuojaseloste

- Rekistereistä laaditaan tietosuojaselosteet, joista ilmenee mm. kunkin rekisterin henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset, tietosisältö, rekisterinpitäjä, rekisterin yhteyshenkilö ja tietosuojavastaavan yhteystiedot.
- Tietosuojaselosteen tärkein tehtävä on rekisteröidyn informointi henkilötietojen käsittelystä ymmärrettävässä, tiiviissä ja selkeässä muodossa.

Tietosuojavaltuutettu

- Tietosuojavaltuutettu on Suomen kansallinen valvontaviranomainen tietosuojasioissa. Tietosuojavaltuutettu valvoo henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuutta ja tietosuojaoikeuksien toteutumista.

Tietosuojavastaava

- Tietuoja-asetus velvoittaa kaikkia julkishallinnon organisaatioita nimittämään tietosuojavastaavan. Seurakunnassa tietosuojavastaavan nimittää kirkkoneuvosto. Tietosuojavastaavan keskeisiä tehtäviä ovat neuvonta ja valvonta.
- Tehtävänimikkeestään huolimatta on syytä korostaa, että tietosuojavastaava ei ole vastuussa seurakunnan henkilötietojen käsittelystä tai käsittelyn lainmukaisuudesta, vaan tämä vastuu kuuluu seurakunnalle itselleen ja erityisesti sen johdolle.

Tietoturva

- Tietoturva liittyy läheisesti tietuojaan. Tietoturvalla edistetään tietuojan toteutumista erilaisin keinoin, esimerkiksi suojaamalla tietojärjestelmiä. Ja siitä, että tieto on saataville, käytettävissä ja se pysyy eheänä ja luottamuksellisena.

Turvakielto

- Digi- ja väestötietovirasto voi myöntää turvakiellon henkilölle, joka epäilee oman tai perheensä turvallisuuden olevan uhattuna. Turvakiellon alaisen henkilön mitään yhteystietoja ei saa luovuttaa sivullisille. Näiden tietojen käsittely on seurakunnan omassa toiminnassakin rajattua.

Vaikutusten arviointi

- Tietuojan vaikutustenarviointi auttaa tunnistamaan ja hallitsemaan henkilötietojen käsittelystä aiheutuvia riskejä. Jos suunniteltu henkilötietojen käsittely todennäköisesti aiheuttaa rekisteröidyn oikeuksille korkean riskin, on ennen käsittelyn aloittamista tehtävä vaikutustenarviointi.